Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 212. TWO SECTIONS (SECTION I) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 10-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 212. VOL. LXI.

МІЧЕЛ ІМЕНОВАНИЙ СЕКРЕТАРЕМ ПРАЦІ

МІНІ СТРИМАВСЯ ВІД КОМЕНТАРІВ; РУТЕР ВИСЛОВИВСЯ ПРИХИЛЬНО ПРО ЦЮ НОМІНАЦІЮ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер іменував секретарем праці Джеймса Пола Мічела. Ця номінація була несподіванкою для журналістів, бо ще в дні номінації часописи подавали, що секретарем праці буде Стассен. Мічел має 52 роки і ознайомлений із проблемою робітництва, бо довший час працював в цій ділянці; між іншим, він був асистентом секретаря для людської сили і резерв армії. Мічел обіймає пост, залишений Мартином Дирківом, який зрезиґнував 10 вересня тому, що, на його думку, президент не дотримав обіцянки внести проєкт зміни робітничого закону Тефта-Гартлі. Це буде єдиний католик в кабінеті президента Айзенгавера (попередні два секретарі праці Тобін і Диркін також були католики). Номінація Мічела свідчить про перемогу східнього крила республіканців, бо праве крило цієї партії займає дещо правіше становище в робітничих справах, і воно було під впливом покійного сенатора Тефта. Це праве крило республіканців невдоволене з номінації Мічела. Новий секретар праці склав присягу 9 жовтня, і після того вже брав участь в засіданні кабінету. Одночасно президент прийняв резиґнацію Ллойда А. Мешберна, дотеперішнього підсекретаря праці, який виконував обов'язок секретаря після резиґнації Диркіна. Становище робітництва до нового секретаря праці поділене. Голова АФП — Джордж Міні відмовився дати коментар про цю номінацію, але голова КІО Волтеб П. Рутер висловився прихильно про Мічела, кажучи, що представники робітництва знають його із різних переговорів, в яких він виявив себе прихильником робітників. Рутер також заявив, що його організація буде підтримувати Мічела в його змаганнях, які є завданням секретаря праці. Голова Міжнародної Спілки Машиністів, яка належить до АФП, Ол Гейєс заявив, що ця номінація є великою несподіванкою для робітництва, і тяжко в неї повірити, бо тепер „навіть секретар праці належить до кола „бизнесу". Бувший секретар праці Диркін відмовився від коментарів про нового секретаря праці. Президент Айзенгавер заявив журналістам, що він іменував Мічела секретарем праці тому, бо Мічел дбає не тільки про зріст продукції, але і про робітну силу, та має сильний характер і досвід у робітничих справах.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПРО АТОМОВУ ЗАГРОЗУ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер на пресовій конференції відчитав обережно складену заяву про атомову й водневу небезпеку для З. Д. А. від Совєтів. Зробив він це тому, що в кількох останніх днях було кілька заяв в цій справі, які дезорієнтували громадянство. Президент сказав, що він заборонив своїм урядовцям складати заяви про совєтську атомову й водневу загрозу без попереднього узгіднення з Комісією Атомової Енергії. Далі президент сказав, що він не твердить, що совєтська загроза вже тепер „стукає до дверей ЗДА", але хоче подати до відома самі факти. А ці факти такі: 1. Совєти мають „склад звичайних атомових бомб" і мають також „зброю, або передвісник такої зброї, яка сильніша від звичайних атомових бомб". 2. „З того можна думати, що Совєти можуть вже тепер заатакувати нас атомовими бомбами, і що ця можливість зростатиме з часом". 3. ЗДА не можуть відкрити таємниці своєї атомової сили, але ця сила „велика, і вона постійно зростає". Ми маємо склад атомової зброї, якою можуть послуговуватися армія, фльота і летунські сили. 4. Президент бажав би, щоб могутня атомова сила могла бути вжита для добробуту людства. „Це моя сильна й щира надія, казав президент, це моє щире моління, щоб ця країна ніколи вже не мусіла встрявати в нову війну". На конференції президент подав до відома, що його уряд вивчає проєкт угоди про ненапад, щоб заспокоїти Совєтів, які кричать про підготову нападу на них. Президент повідомив також про свою подорож до Канади в днях від 13 до 15 листопада, додавши, що це будуть чисто куртуазійні відвідини канадійського прем'єра міністрів Ст. Лорена.

Шефи штабу висловились за посилення повітряної могутности країни

Вашингтон. — Об'єднання шефів штабу, що складається з керівників армії, фльоти і повітряних сил, запропонувало обрахунки на утримання окремих частин збройних сил країни. Обчислення представлено секретареві оборони Чарлсові Вилсонові, а далі вони будуть переслані до Бюра Бюджету і до Ради Крайової Безпеки. В обчисленнях передбачається затримати стан армії і фльоти приблизно в дотеперішніх розмірах і значно посилити модерне летунство. За півофіційними відомостями видатки на оборону становитимуть 36 до 41 більйона. З них найбільше буде витрачено на посилення новітнього летунства, яке має зрости до 127 „крил" в 1955-1956 бюджетному році. Зміцнення летунства відбуватиметься шляхом його модернізації.

В АМЕРИЦІ

● **Японський коронний принц** Акігіто залишив ЗДА, де він був гостем президента Айзенгавера і оглянув найбільші міста країни. 8 жовтня він був уже на Гаваях, де зустрівся з віцепрездентом Ніксоном, який подорожує по Далекому Сході.

● **Президент Айзенгавер** відбув свою останню пресову конференцію трохи пізніше, щоб в ній могли взяти участь і ті журналісти, які працюють у ранковій пресі. На передостанній пресовій конференції могли бути присутні тільки журналісти, що працюють в пополудневих часописах.

● **Поліція повідомляє**, що сина мільйонера Ґрінґліза, увив арештований Голл і закопав його в саду своєї любки Бонні Геді. ФБІ розшукує Марша, — який, згідно з заявою Голла, застрілив малого Боббі.

● **У Ню Йорку**, заходами Комітету Вільної Европи, розпочала праці група знавців з дев'яти країн, що тепер знаходяться під совєтським пануванням. У працях беруть участь представники Чехословаччини, Альбанії, Мадярщини, Румунії, Польщі, Болгарії, Латвії, Литви та Естонії. Вони мають виготовити проєкт включення цих країн в европейську спільноту після упадку большевизму.

● **Голова Об'єднаного Конґресового Комітету Атомової Енерґії**, В. Кол, висловив признання президентові за його щирість в попебедженні громадян про небезпеку совєтського нападу водневою бомбою. За думкою Кола, країна повинна витратити річно 10 більйонів долярів на захист перед атомовим нападом.

● **По нарадах** між урядовими чинниками і фахівцями в ділянці шахт, видано нові охоронні приписи для шахт м'якого вугілля. Це було перше удосконалення цього коду від 1948 року.

ДАЛЬША КОНСОЛІДАЦІЯ Й ПОСИЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ — ГОЛОВНА ТОЧКА НА ПОРЯДКУ НАРАД КРАЙОВОЇ РАДИ УКК

Ню Йорк. — З кіл Українського Конґресового Комітету заявляють, що дальша консолідація та посилення української визвольної політики у вільному світі, зокрема на терені З'єдинених Держав Америки та Об'єднаних Націй, буде головним предметом нарад Крайової Ради УКК в суботу й неділю, 10 і 11-го жовтня. В нарадах візьмуть участь — згідно з дотеперішніми інформаціями — всі понад 90 членів Крайової Ради. Вже в п'ятницю ввечері має відбутися контроля діловодства УКК. Самі наради почнуться в суботу перед полуднем в готелі Говернор Клінтон та включають: звіти і їх обговорення, проєкт бюджету, працю на майбутнє й т. п. Все ж таки сподіваються, що у зв'язку з посиленою акцією всіляких реякційних груп, зокрема білоросійських імперіялістів на еміґрації, Крайова Рада УКК віддасть найбільше уваги потребам і можливостям дальшої консолідації визвольної політики українців та інших поневолених Москвою народів, вважаючи цю проблему есенціональною для безпеки Америки та перемоги вільного світу в теперішній боротьбі проти большевицької загрози. В колах українського громадянства в цій та інших країнах виявляється велике заінтересування теперішніми нарадами УКК та їх можливим вислідом.

КЕРЕНСЬКИЙ ЗАКЛИКАЄ АМЕРИКУ ДОПОМОГТИ МОСКВІ ВДЕРЖАТИ В НЕВОЛІ ІНШІ НАРОДИ

Ню Йорк. — „Чим менший вплив матимуть на американську закордонну політику адвокати розчленування Росії, тим більші вигляди матиме Америка на успіх в боротьбі за свою власну волю й волю світу, і тим менші будуть її втрати в людському житті, якщо б новий збройний конфлікт став неминучий" — твердить Алєксандр Керенський в довгому листі до „Ню Йорк Таймсу", надрукованому в тій газеті з п'ятниці, 9 жовтня. Керенський забирає голос на тему Американського Комітету для Визволення від Большевизму та розбитого Координаційного Центру. З листа виходить недвозначно, що спонуку до написання до того листа дало рішення Американського Комітету припинити дальші „пособія" для п. Керенського та його російських імперіялістичних однодумців з КЦАБ'у, як довго вони не знайдуть якогось компромісу для вимаганого Американським Комітетом спільного антибольшевицького фронту російських і неросійських екзильних груп. Всю вину за невдачі Американського Комітету в тому намаганні скидає Керенський на „сепаратистів" і перестерігає перед ними Америку. В своїх твердженнях Керенський покликається на „однодушні твердження" нез'ясованих ближче „втікачів" із Совєтського Союзу, що там, мовляв, „немає національної ворожнечі між населенням" та перестерігає перед „лекцією з останньої війни, коли заміри Гітлера відносно Росії стали відомі цій новій ґенерації, то однаково росіяни, як і неросіяни відповіли Сталінґрадом на його атаку на їх спільну батьківщину". (На ділі, вже навіть американські публіцисти й дослідники ствердили, що українці й білоруси, сподіваючись спочатку визволення від Росії, вітали німців, як визвольників, а українські і білоруські вояки з совєтської армії сотками тисяч здавались в німецький полон та перебігали до німців, як довго вірили в німецьку „визвольну" пропаґанду. В початках війни німецькі армії майже не зустрічали серйозного спротиву ані з військового, ані цивільного боку, як довго вони йшли українською й білоруською територіями. Щойно коли німці опинились вже на російській території та коли українці й білоруси пізнали справжні заміри Гітлера — вдержати й закріпити невольничу совєтську систему, вони й інші поневолені Москвою народи почали боротьбу на два фронти — проти московських большевиків і німецьких нацистів. Це мусить знати теж п. Керенський, а його протилежні твердження є свідомим намаганням ввести в блуд американську опінію та в підступний спосіб приготовляти для Америки новий Сталінґрад на випадок нового збройного конфлікту). Обороняючи російську тюрму народів та закликаючи Америку допомогти вдержати її й на випадок повалення большевизму, Керенський рівночасно обвинувачує в „монополістичних претенсіях" тих екзильних представників поневолених Москвою народів, які прагнуть волі для своїх народів.

ҐРУНТЕР ОСТЕРІГАЄ ПРОТИ ЗАЙВИХ СПОДІВАНЬ НА МИР

Ню Йорк. — У Ню Йорку, в дорозі з Парижу до Вашинґтону, командувач військ НАТО, генерал Алфред Ґрунтер, виступив на дев'ятому річному обіді Фонду Смита. Обід відбувся в готелі Валдорф Асторія і виступ ген. Ґрунтера був передаваний у всекрайовій телевізійній програмі. Промовець ствердив, що збройні сили Північно-Атлантійської спільноти, що їх він очолює, тепер вдвоє чи втроє сильніші, ніж тоді, коли їх очолював їхній перший командант, теперішній президент Айзенгавер, проте посилення військ НАТО не означає, що вони вже зросли настільки, що спроможні відбити російський наступ, але їх наявність змушує Москву стримуватися, бо вона не може мати певности в успіхові свого нападу. Генерал ствердив, що, згідно з повідомленням розвідки, бойова сила совєтського бльоку зростає безперестанно і що смерть Сталіна не припинила зброєнь цього бльоку. Промовець запевняв, що совєтські провідники усвідомили, що зможуть добитися успіху, лише порізнивши західніх союзників, — тож усіма спробами здійснюють давнє гасло „поділяй і опановуй". Тому західній світ повинен мати збройні сили не тільки для того, щоб відбити напад, але й для того, щоб успішно розмовляти з Совєтами. Ґрунтер пригадав розмови в ЗДА про те, що тепер, коли виявилось, що Москва має водневу бомбу, чи не краще було б спрямувати зусилля на домовлення щодо атомової зброї, ніж на озброєння Европи. На думку промовця, одне ніяк не виключає другого, і ці два засоби треба здійснювати. Генерал не поділяє думки, що в добу атомової бомби озброєння Европи буде невистачальне для її оборонности. Сильна оборона Европи — це осторога ворогові проти вживання бомби. Нехіть в Европі до ЗДА не є аж така, щоб вона заважила на справі оборони, — натомість нехіть до СССР непомірно більша. Всі ці міркування змушують промовця ствердити, що шлях до миру провадить через озброєння і що сподівання на мир несвоєчасні.

● **Спікер Палати** Репрезентантів Джозеф В. Мартін заявив, що у виборах 1954 року, республіканці здобудуть на 20 до25 мандатів більше.

В. БАРКА ВИЯСНЮЄ АМЕРИКАНСЬКОМУ ДИПЛОМАТОВІ ЙОГО ПОМИЛКИ В ОЦІНЦІ УКРАЇНЦІВ

— „Як східній українець, я можу Вас запевнити, що націоналізм і сепаратизм українців, які справляють совєтським володарям так багато клопоту, є дуже реальною справою... Я виріс і виховався в Східній Україні, де провів чотири п'ятих частини свого життя. Я знаю, що народ відчуває й думає, бо величезну частину України і Кубані я перемандрував пішки. Я вийшов з народу й між народом виріс. Я працював, як учитель на всіх ступенях тієї професії, від виховного дорадника, до університетського факультету... Почування українського патріотизму й бажання незалежности має вже тисячолітню історію..." — пише Василь Барка, відомий наш поет і письменник, в листі до неназваного на ім'я американського дипломата, інтерв'ю якого на тему: „Внутрішні факти про Совєтський Союз" було надруковане в попередньому числі „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт". Лист був пересланий авторові інтерв'ю за посередництвом журналу, в якому інтерв'ю було надруковане.

В своєму листі В. Барка насамперед підкреслює „надзвичайно високу вартість" згаданого інтерв'ю, „більшість тверджень якого відповідають дійсному станові в Совєтському Союзі майже з математичною точністю". „Але коли я — пише Барка — при кінці інтерв'ю натрапив на деякі твердження відносно українського сепаратизму та слабих національних почувань тих кількох східніх українців, яких Ви зустріли і з якими розмовляли під час виконування своїх обов'язків, я му- [illegible] сів прийти до переконання, що образ, який Ви в цій справі малюєте, не є повний. Бо — поперше — процентове відношення справжніх українців, яким щастить перейти західній кордон, дуже мале. Більшість вояків з бунтівничих районів України висилається на службу в Сибіру або Центральній Азії. „Соціяльні інженери" Совєтського Союзу знають дуже добре, що свідомий українець далеко швидше стане втікачем, ніж росіянин..." Далі Барка з великою переконливістю, пункт за пунктом доводить арґументами глибокий патріотизм та змагання до державної незалежности українців на всіх територіях України. Наче передбачаючи фальшиві твердження Керенського в „Н. Й. Таймсі", Барка в своєму листі додає: „На жаль, на американську політичну думку відносно України все ще мають багато впливу ідеї, поширювані від довшого часу російськими еміґрантами. Їх перестарілий імперіялізм каже їм подивляти совєтську систему, хоч часом вони віддають словну данину демократії. Російський імперіяльний дивогляд дорожчий для них, ніж правда і справедливість. Він для них дорожчий теж і від Божого Закону, який признає для всіх народів однакові права на особисту й національну волю..."

ЗДА домагаються відповіді від комуністів в справі Кореї

Вашинґтон. — З'єдинені Держави, діючи в імені тих членів Об'єднаних Націй, що їх війська боролися в Кореї й що були визначені Об'єднаними Націями, як учасники політичної конференції, зажадали від комуністичного Китаю виснення їх становища, чи вони хочуть взяти участь у такій політичній конференції, яка — за текстом договору про перемир'я — повинна розпочатись не пізніше як 28 жовтня ц. р. У своїй попередній ноті ЗДА запропонували в імені всіх делеґатів ОН розпочати конференцію 15 жовтня в одному з трьох міст: Сан Франсіско, Гонолюлю або Женеві. Тепер ЗДА ще раз потвердили своє бажання вислати своїх представників до одного з тих міст для безпосередніх розмов з комуністами про підготовлення конференції. ЗДА піддержують своє первісне становище, що учасниками конференції мають бути держави-учасники корейської війни. Однак ЗДА зазначують, що вони згідні в „другій стадії" розмов, після порозуміння в справі Кореї, — включити також інші держави до нарад над іншими далекосхідніми проблемами, включно з індо-китайською. ЗДА звертають увагу, що це самі комуністи настоювали раніше на обмеженні конференції виключно до справи Кореї і що це було їхнє становище в переговорах про перемир'я, затверджене потім договором, що переговорюватимуть тільки „дві сторони", які боролися в Кореї. Проте в колах ОН прийняли ноту ЗДА „холодно", бо сумніваються, чи вона вплине на зміну становища комуністів, отже, чи зможе вивезти з сліпого кута справу мирової конференції про Корею.

Невтральна Комісія хоче приспішити „переконування" неповоротців

Токіо. — Невтральна Комісія передала просьбу до представників ОН в Кореї, щоб командування військ ОН або приспішило будову бараку, де має відбуватися „переконування" полонених китайців і північно-корейців неповоротців, або передало цю будову комуністам. Американці приготовили були в Кореї місце для такого „переконування", але комуністи на нього не погодилися. Тоді американці заявили, що треба буде 4 тижні для влаштування нового будинку. Однак комуністи кажуть, що вони готові влаштувати його впродовж 4 днів. Водночас голова Невтральної Комісії, японський генерал Тімайя, у відповіді на ноту генерала Кларка, заперечив, наче б то Невтральна Комісія керувалася в своїх діях у Кореї „здогадом", що протикомуністичні полонені готові змінити свою думку і що тому треба зробити все, щоб улегшити їм таку зміну. Ген. Тімайя каже, що Невтральна Комісія взагалі не має ніяких здогадів, а хоче запевнити тільки кожному його вільну волю і свободу висловлення. Офіційні індійські чинники в Ню Делі оприлюднили, що преса неправильно передала заяву генерала Тімайї, нібито він сказав, що індійці не будуть перешкоджати масовій утечі полонених. Він, мовляв, сказав тільки, що індійці не переводитимуть такої акції, що могла б скінчитися масовим вбивством полонених.

● **3.000 миль пролетів** американський літак у безперервному леті з Гонолюлю на Фаннінґ Айленд в Австралії й назад, везучи лік для важко недужого австралійця. За цим ліком звернулися до американського амбасадора в Австралії, і він негайно зателефонував до Перл Гарбору. В 12 годин після звернення австралійський шпиталь мав уже лік, скинений з літака парашутом. Цю справу оприлюднив в австралійському парляменті генеральний поштмайстер, складаючи подяку американському летунству.

АЛЬЯНТИ ПЕРЕДАЮТЬ ІТАЛІЇ СВОЮ ЗОНУ В ТРІЄСТІ

ЗДА Й АНГЛІЯ ВІДКЛИКАЮТЬ СВОЇ ВІЙСЬКА З МІСТА Й ПОРТУ ТРІЄСТ

Вашинґтон. — З'єдинені Держави й Англія видали спільну заяву, в якій повідомляють про своє рішення відкликати свої війська з т. зв. зони „А" в обширі Трієсту й передати ту зону Італії. Обидві держави, діючи в порозумінні і за згодою Франції, прийшли до переконання — сказано в спільній заяві, — що це є найкращою розв'язкою спірної проблеми Трієсту. Таким чином Італія дістане ті самі права в зоні „А", що їх має Юґославія в зоні „Б". Ця постанова є зміною становища, що його зайняли були 20 березня 1948 р. ЗДА, Англія і Франція, які проголосили тоді, що весь обшир Трієсту повинен належати до Італії, яка колись мала там ще більшу територію. Західні великодержави сподіваються, що коли Італія і Юґославія стануть в обширі Трієсту, як найближчі сусіди, то вони в безпосередніх переговорах порозуміються щодо поділу й забезпеки взаємних прав, при чому найбільшим бажанням Юґославії є мати вільний доступ до Адріятику в порті Трієсту й забезпечити права словінських мешканців того обширу. Зона „А" охоплює місто і порт Трієст.

У Беоґраді зустрінули рішення західніх великодержав з обуренням. 200.000 демонстрантів перейшли перед амбасадами трьох західніх держав і камінням вибили в них вікна. Віце-прем'єр Юґославії Кардель заявив, що Юґославія всіми силами буде боротися проти цього рішення на терені Об'єднаних Націй. Однак західня преса пригадує, що весною цього року сам Тіто, що перебував тоді в Лондоні, погодився з англійським міністром закордонних справ Іденом, що така розв'язка — найкраща з усіх, реально можливих. Іден звернув тоді увагу Тітові на те, що більшість американських баз лежить або в Італії, або в середземноморському просторі, і тому ЗДА не можуть викликати супроти себе виразно ворожих настроїв в Італії. Коли ж після того Тіто підвищив свої претенсії і зголосив проєкт інтернаціоналізації міста й порту та передачі решти обширу Юґославії, то Італія стягнула під кордон Юґославії війська, що й стало безпосередньою причиною останнього ґострого конфлікту. У Римі й цілій Італії постанова західніх великодержав викликала захоплення, і тільки комуністична преса — „невдоволена", бо ця постанова є, мовляв, „зрадою" італійських інтересів що їх визнали альянти в березні 1948 року. У самому Трієсті, в якому американці тримають 4.000 війська й англійці 3.000, альянти закликали населення, — здебільша італійське, зберігати спокій. Заповіджено передачу адміністрації в руки італійців у „найближчому часі."

Англія хоче розмов з СССР, але підтримує НАТО

Марґейт. — На річній конференції консервативної партії в Марґейт міністер закордонних справ Іден виголосив свою першу після довгої недуги велику промову про закордонну політику Англії. Іден гостро розправився з закидами лейбуристської опозиції, підкреслюючи необхідність зберігати найтіснішу згоду з ЗДА і Францією. Він заявив, що „коли нема НАТО, то нема (для Англії) безпеки", і тому всі пляни й ідеї треба узгіднювати з інтересами НАТО. Однак він і далі вважає, що не вільно поминути ні одної нагоди для наближення і порозуміння з Совєтами, а тому Англія настоюватиме на тому, щоб перевести зустріч „великої чвірки". Іден схвалював перемир'я в Кореї і не підкреслював англійських розбіжностей з американською політикою у відношенні до Індії, червоного Китаю і Сингмана Рі.

Американська опінія проти допущення червоного Китаю в ОН

Об'єднані Нації, Н. Й. — Колишній президент ЗДА Герберт Гувер і шість інших чільних американських політиків заявили, що вони виготовляють петицію до президента Айзенгавера з арґументами проти допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй. Ця петиція, що її підпишуть, між іншими, республіканський сенатор Смит з Ню Джерзі і демократичний сенатор Спаркмен, матиме головних 8 точок, в яких звертається увагу, що характер червоно-китайської держави та її дотеперішні дії суперечать чартерові Об'єднаних Націй і що допущення її до ОН було б „санкціонуванням революційних тоталітарних рухів у світі вільних націй та підбадьоренням їх, що коли тільки їхня акція матиме успіх, то вільні нації піддадуться їм". Вказується теж, що допущення комуністичного Китаю до ОН остаточно підірве авторитет Об'єднаних Націй.

Китайські націоналісти захопили польський танкер

Тайпеї, Формоза. — Націоналістично-китайські воєнні кораблі захопили недалеко китайського побережжя польський нафтоналивний корабель „Праца". 17 членів залоги цього корабля — китайські комуністи, а решта 30 — поляки. „Праца" везла ґазоліну й машини до комуністичного Китаю. Це збудований в Америці в 1951 році танкер посмістю 8,207 тонн. Вміщається в ньому 15,000 тони ґазоліни. В останніх трьох днях китайські націоналісти схопили 9 китайсько-комуністичних кораблів різного типу.

В СВІТІ

● **„Атомова зброя виключає нову світову війну"** — заявив англійський маршал Джон Слессор, шеф англійського летунського штабу, що тепер уступив з цього становища. Він сказав, що на атомовій зброї мусить спиратися підготова до оборони західніх альянтів, і що це така страшна зброя, що ніхто не зважиться починати нової війни.

● **Французи вдоволені** ситуацією на фронті в Індо-Китаї, — заявив Моріс Дежан, французький генеральний комісар в Індо-Китаю, що приїхав з відвідинами до Гонг Конгу. Він підкреслив видатну допомогу, що її дали ЗДА воєнним устаткуванням.

● **Флоренс Чедвік**, американська жінка-плавець, — що встановила рекорд у перепливі Гібральтарської протоки, відклала на кілька днів свій намір переплисти Босфор, чекаючи кращої погоди.

● **Німецькі партії**, що творять коаліцію канцлера Аденауера, звернулися до нього з просьбою не збільшувати числа міністерських становищ, бо це вимагало від держави додаткових коштів. Тепер є 9 міністрів, а Аденауер хотів побільшити їх число до 13.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ШКІДЛИВІ ПРИСТРАСТІ

Ентузіязм, одушевлення, відданість великій і справедливій справі — це корисні й творчі прикмети людської вдачі, і з них часто виростають теж корисні та великі діла. Натомість фанатизм, себто пристрасне захоплення якоюсь ідеєю чи думкою, а у нашому випадку найчастіше партією, з рівночасною виключністю та нетерпимістю до чужої думки й чужих переконань — це явище, яке на довшу мету може принести тільки шкоду. Із засліплення, нетолеранції та виключности ще ніколи нічого доброго не вийшло в кінцевому результаті.

Як ентузіязм, одушевлення та відданість великій справі заохочують до великих діл, так антагонізм й пристрасті найчастіше стоять їм на перешкоді. Прикладів на це багато в теперішній нашій дійсності. Майже немає випадку, щоб ентузіязм до якоїсь справи не зустрівся у нас з однаковим, або ще й більшим антагонізмом збоку її противників. Та найгірше в цьому те, що ці антагонізми й пристрасті виникають не у зв'язку з самою справою, а з людьми або партіями, які за них беруться. Займався свого часу УККомітет справою української участи в спільному фронті поневолених народів. Тоді з деяких кіл сипалися промови, доповіді, листи й газетні статті та коментарі, що, мовляв, це є майже „зрада". УКК вів цю акцію під кутом найкращого розуміння добра української справи, але ще поки результат став відомий, „зраджувати" почали ті, що перше найбільше кричали. Тепер проти них кричать інші, і куди це все веде, до чого це доводить?

Жалюгідним дзеркалом наших антагонізмів і пристрастей могла б бути щоденна пошта до, правдоподібно, кожної з редакцій наших газет, які хочуть служити не тільки одній групі чи партії, але цілій спільноті. Між тими листами найбільше всіляких партійних протестів і „спростувань", і то збоку кожної партії, без вийнятку. Усі ті протести і спростування завжди закінчуються однаково: не дайте голосу противникові! Ані сліду будь-якого намагання спростувати твердження противника речовими аргументами, довести йому його суттєву помилку, протиставити його думці іншу — і мірятись аргументами. Прямо: не належить до тієї самої партії, тим самим не має рації, хоч би навіть її мав.

Найгірше в цьому те, що ці пристрасті й антагонізми виходять найчастіше не збоку рядових членів поодиноких груп і партій, але збоку їх провідників. За їх прикладом ідуть їхні однодумці, і у висліді створюється атмосфера та обставини, рівнозначні з паралічем всякої думки та всякого творчого змагання. „Зраду", або майже зраду та всіляку „ворожу руку" починають добачувати в найбільш невинних подіях, а особисті напади й очорнювання відштовхують від участи в громадському житті щораз більше одиниць, які в інших обставинах могли б принести багато користи.

Для нашого загального добра, для добра цілої нашої спільноти й нашої доброї справи, треба докласти всіх зусиль, щоб цю атмосферу прочистити. Треба гамувати пристрасті, злагіднювати антагонізми та поступово дати право громадянства толеранції, взаємній пошані й взаємному довір'ю. Нам треба не тільки повторювати, але й вірити та практикувати ту клясичну засаду демократії, що противник може не мати найменшої рації в своїх думках і твердженнях, але кожний з нас готовий вмерти за те, щоб він мав право їх висловити. В нашій громаді ведуться всілякі кампанії, але всіх їх повинна очолювати кампанія проти антагонізмів та розбурханих партійних пристрастів, за толеранцію і взаємопошану.

Довершена в Українському Конгресовому Комітеті консолідація всіх наших громадських угрупувань створює пригожий ґрунт і базу для такої толеранції, не тільки організаційної, але й духової. Нинішні річні збори Крайової Ради УККомітету повинні б практично започаткувати кампанію толеранції та взаємного пошанівку, виключаючи із своїх нарад усе те, що могло б вважатися за прояв пристрастей та антагонізмів. Треба сподіватися, що члени цієї найвищої американсько-української репрезентації спроможуться на те, щоб в атмосфері взаємної толеранції, пошани та респекту до думок своїх опонентів розв'язувати проблеми й нараджуватись над перемогою української справи, а не одної чи другої партії або групи.

ДОПОМОГА АМЕРИКИ ЗАКОРДОНОВІ

Республіканський Конґрес прийняв остаточно цифру 5,2 більйона нової допомоги закордонові в цьому бюджетовому році. До речі, варта пригадати, що в Конґресі тільки 94 республіканці голосували за тим законом, а 80 голосували „проти" при 44-ох неголосуючих, і що той закон перейшов завдяки голосам демократів, які піддержали його 123 голосами при 29 „проти" і 57 неголосуючих. Від часу другої світової війни ЗДА видали вже на закордонну допомогу більше як 40 більйонів долярів. Тільки за чотири останні роки, до дня 30 червня 1953 року, ЗДА видали 17,6 більйона долярів на економічну і військову допомогу. На наступних чотири роки передбачається видати 15,7 більйона долярів, якщо не прийдуть якісь політичні події, які внесуть поважні зміни у те плянування. В бюджетовому році, що розпочався 1 липня ц. р., президент Айзенгавер задумав видати на закордонну допомогу кругло 6,5 більйона долярів, враховуючи сюди окремі фонди, що їх він має до диспозиції (з яких, напр., уділено вже допомогу Іранові на суму 45 мільйонів долярів), чи додаткові кредити, як, напр., додаткову допомогу Франції на ведення війни в Індо-Китаї у сумі 385,000,000 долярів. Це більш-менш така сума, яку виказує дефіцит бюджету ЗДА, тому вона й дратує пересічного американця та викликає нарікання податника, що, мовляв, він „працює для закордону". Це на два більйони більше, ніж їх видав колишній президент Труман в останньому році свого урядування на закордонну допомогу. Правда, Конґрес перестеріг, що в найближчих трьох роках не можна буде видати більше як 9,2 більйона. Як відомо, в щораз ширших кругах Конґресу, особливо ж Сенату, є думка про потребу глибокої ревізії всієї допомогової програми.

Вже тепер головний натиск в допомозі, що її дають ЗДА, покладений на військові цілі. Вони заберуть 70% всієї допомоги. З 3,6 більйона, це редбаченого на військову допомогу закордонові, коло 2 більйонів дістане Европа, коло 1 мільйону — Далекий Схід, а решту — Північна Африка і Близький Схід. „Дрібничку", 15 мільйонів, дістане Південна Америка. Отож левину частину все ще дістане Европа, а не Азія, при чому виразно сказано, що „50% має бути переказано Европейській Армії, або державам, які будуть її членами, хібащо Конґрес вирішить потім інакше". Це останнє застереження зроблено з уваги на труднощі, що їх мусить переборювати ідея Европейської Армії в західньо-европейських державах.

Хоч Азії припадає половина того, що Европі, проте вона дістає багато більше в порівнянні з тим, що діставала раніше. Призначений для неї більйон долярів має піти теж майже виключно на військові цілі. Так, напр., 20,000,000 дол. на відбудову Кореї призначено окремо, теж саме згадану вже окрему допомогу для Франції, з спеціяльним призначенням для індо-китайської війни (385 мільйонів). Несповна один більйон іде на технічну поміч для Близького Сходу, Індії і Пакістану, а також — частинно — на невійськові цілі в Південній Кореї.

Загалом від часу закінчення другої світової війни до 1957 року З'єдинені Держави видадуть на допомогу чужим країнам просто астрономічну цифру коло 55 більйонів долярів. Ця цифра дає притоку до міркувань на тему, що ЗДА вправді виграли другу світову війну мілітарно, але програли її не тільки політично, спричинившись до постання у світі другої супернидької і небезпечної для всієї християнської культури потуги, але й економічно, штовхнувши себе в астрономічний 275 більйоновий державний борг і все ще в кругло 5 більйоновий річний дефіцит.

Добра нагода при виборах

Ми вічно нарікаємо, що „нас не шанують", „нас не хочуть визнавати", „нас називають поляками, або росіянами, а не українцями". Але погляньмо правді в очі і скажімо собі одверто: хто у великій мірі спричиняється до такого стану, як не ми самі, і що ми робимо, щоб його не було?

Ось тепер в Ню Йорку відбуваються вибори, а загальні чи доповняючі, федеральні, стейтові чи міські, раз-у-раз відбуваються вибори на цілому терені З'єдинених Держав. Це знамениті нагоди для того, щоб усі, хто тільки має право голосування, маніфестували своє національне походження і батьківщину своїх батьків та інформували американців про існування у світі України. Це великий громадянський привілей голосувати і своїм вільним та непримушеним голосом впливати на вигляд адміністрації міста, стейту чи всієї країни. Не раз ще в старому краю наші батьки з гордістю казали: „Мій син голосує в Америці у виборах президента!" Ось приклад з власного досвіду автора цих рядків, які настрої панують супроти українців і як їх можна переломлювати при нагоді виборів:

Я мешкаю в Ню Йорку на „Давнтавні", близько церкви св. Юра, де живе багато давніх і нових українських імігрантів. Можна там бачити, як інші мешканці, головно жиди, масово беруть участь у виборах, і напевно ніхто з них не затаює та не „помиляється" в поданні своєї національности чи свого національного походження. Буває, що дехто і з наших бере з собою на вибори діда та бабцю, коли тільки вміють підписатися, але здебільша не з свідомости потреби виконати громадянський американський і український національний обов'язок, а для того, щоб могти виказатися, коли треба буде просити „реліф" у чорній годині. Тому подають вони свою національність, як їм прийде в голову, або й не їм, а тим, що реєструють виборців.

Ось прийшов я минулого року до школи, де реєструвалися громадяни й де стояли вже вартівники обох партій, демократичної і республіканської. Якась старша дама, що сиділа за столом, спитала мене: як довго я живу в Америці, де мешкаю, а потім спитала і про моє національне походження. Я відповів: „Юкрейніен". А вона витріщила очі й каже: „Я про таку національність не чула", — і тут же заговорила по-польськи: „А може пан поляк?" Ні, відповідаю по-англійськи, я не був і не є поляк, і коли народився, то ще не було польської держави. „А то може ви рашієн?" Ні, кажу їй, я є американець, але приїхав з України і є українського роду. Аж тут встає з-за стола панночка, що теж записувала громадян і цікаво прислухувалася нашій розмові. „О, каже вона по-англійськи, — у нас у школі вчитель казав, що Україна це дуже багатий край!" Старша дама злісно на неї подивилась, але змовчала і записала мене так, як я подавав.

І я думаю, що коли хтось нарікає на несправедливість у відношенні до України та її дітей в Америці, то хай має відвагу і терпець ходити до тих місць, де треба говорити про Україну і не раз постаяти за своє, щоб переконати несвідомих або просто ворожих нам людей, що Україна існує і що є американці, які до неї признаються.

Василь Поливка, Ню Йорк

З ЖИТТЯ ЗАЛИШЕНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ

Українська залишенецька громада, про яку хочу кількома словами згадати, живе в одному з невеликих баварських міст. Кажу живе, бо і наше „життя", називається життям. І воно має свої турботи, радісні й сумні моменти, хоч поправді цих останніх дещо забагато.

Мусимо признати, що ці сумні та чорні хвилини нашого життя стараються нам розвіяти так свої, як і чужі. Свої — теплим та щирим словом з-за далеких океанів. Бо, як правило, усі ті, які колись спільно з нами жили, які на прощання гіркі сльози розлуки виливали, про нас до смерти не забувати приріка̀ли, мов камінь у воді пропали.. І ми не нарікаємо. Інший світ, нове життя, модерні закони — все це розуміємо.

І чужих розуміємо. Навіть недавнього кандидата на президента ЗДА, який, облетівши грішну землю довкруги, потішив нас: треба мати терпеливість, бо краще бути терпеливим, ніж воювати. Терпіть, а воно колись зміниться. І тому терпимо терпеливо, ні на кого не нарікаємо — ні на своїх, ні на чужих.

Ні на долю. Бо шість днів дармуємо, а сьомого так, як Бог звелів, відпочиваємо, або ідемо до церкви. А при кінці Богослужби співаємо:

„В єдності сила народу,
Боже, нам єдність подай!"

Всі співають: католики, православні, евангелики, баптисти, штундисти — усі єдности просять.

А опісля виходимо на вулицю, куримо подешевілий німецький тютюн. Жінки питаються одна одної, що на обід варила, і йдемо додому.

В неділі та свята сходиться українська громада до „Імки". Усі знають що таке „Імка". Щось таке, що має простору залю, і залишенці її задармо вживають. А найчастіше українці. Впертий залишенецький народ. Майже кожної неділі щось „дає". На першому місці святкуємо всілякі роковини, в більшості сумні та трагічні. А деколи протестуємо. Як нема ніяких роковин або ювілеїв, то слухаємо реферати: „Сучасне політичне положення в світі", „Революція на Україні в 1917-1920 рр.", „Леся Українка", „Хрищення України" та ін. Заля завжди повна. Реферати, національні свята і т. п. відбуваються з рамени ЦПУЕН, СУМ'у, СУВІ або заходом усіх існуючих у нас установ, між якими панує повна згода.

В будні дні відбуваються проби співу, церковного та світського. Диригент Менцо пріє, а співачки та співаки теж. А під вікнами стоять гуртки і слухають. А хто до них непомітно наблизиться, то чує: „Украінци сьпєвайон, а насі пійон". „Ето всє бандєровци", — можна теж почути.

Так старші громадяни. А дітвора в шкільному віці ходить до німецьких шкіл. Початки тяжкі, головно з мовних причин. Загалом німецькі вчителі з наших школярів задоволені. На початку шкільного року управа німецької народної школи попросила, щоб український комітет виделегував когось до першої кляси, як товмача. Запрошено одного старшого громадянина, з добрим знанням німецької мови, і він кілька годин денно „вчителює".

Але... хвала Богу, що цього „але" вже нема, бо воно було для нас болюче. А саме справа з дітворою в дошкільному віці. І належить дяка всім, а зокрема нашим жінкам-ініціяторкам, що від половини вересня урухомлено дитячий садок. Фахових садівничок не було і нема. Але знайшлися дві свідомі та доброї волі селянки, одна з них матір трьох дітей, і вони провадять садок. Старші жінки помагають. І якась тиха радість наповнює наші серця, що наші найменші не пропадають. Бо вулиця, має свої права, вона всюди однакова, а зокрема чужа вулиця.

Садок відкрито відправою Богослужень, в обох церквах, а священики промовили тепле слово до діточок, батьків та приявних громадян. Ходять до садочку і такі діти, матері яких німкені і по-українськи не говорять ні слова. Є така чотирилітня Доріс. Матір — німкеня, батько — українець, служить при вартовій сотні. І мала Доріс навчилася в садочку: „Я є українка". Одного дня прийшов якийсь молодий чоловік в одноcтрої і з сльозами радости в очах дякував за опіку та науку, що їх дістає в садочку його маленька Доріс. „Свідомість, що робимо добре українське діло, додає нам сили до праці", — кажуть наші жінки.

А сили і віри треба. Бо садівнички, які працюють 5-6 годин денно, не одержують ніякої винагороди. Коли і скільки одержать — покаже майбутнє. Сподіваємося, що допоможуть нам наші центральні установи. А може якась заокеанська установа чи організація візьме патронат над нашим садочком. І може зможемо дати дітям якесь скромне снідання та купити їм якісь іграшки. Віримо, що так буде, бо віримо в українське серце та в почування української спільноти.

Інґольштат, в жовтні.

Залищенець

Роман Савицький

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ІМ. ШЕВЧЕНКА

(З нагоди ювілейних концертів)

Висока культура українського народу клясифікується на основі двох чинників: творення основних первнів культури самим народом і досліджування та наукового опрацювання цих первнів фахівцями-істориками. Цей процес в ділянці українського фольклору відбувається десятками сотень років, починаючи від найдавніших колядок і веснянок з української мітології, через народну творчість з часів наїздів татар і турків, через історичні пісні з доби козаччини, аж до мистецьких обробок українського народного матеріялу нашими сучасними композиторами.

Дуже важливе місце в цьому процесі поставання і досліджування української народної музики займає її відтворювання — виконування окремими народними співаками та бандуристами, від яких безпосередньо записувалося музику і тексти, чи самодіяльними сільськими, а згодом і професійними хорами, або ансамблями бандуристів. І коли ми сьогодні, в половині 20-го сторіччя, в модерній Америці є свідками діяльности Капелі Бандуристів ім. Шевченка, то цей факт мусимо нав'язати ні до чого іншого, як тільки до безпосереднього продовження процесу творення і відтворювання одної з найбільш оригінальних і характеристичних ділянок української народної культури.

Наш музикознавець, д-р Василь Витвицький, пише: „Українська народна музика розвинула власні, типові інструменти, серед яких перше місце належить кобзі-бандурі. Українські бандуристи займали в часах від 16-го до 19-го сторіч серед народу визначне й почесне місце, а один з найбільших бандуристів, Остап Вересай казав, що бандуристів послав людям сам Бог. Бандуристи виконували на протязі їх довгої діяльности серед народу і історичні пісні, і релігійні псальми, і жартівливі та танкові народні пісні, а також т. зв. „думи", або „пісні про героїв" з часів козаччини, як їх самі бандуристи називали. Отже в репертуарі бандуристів зберігалися всі основні типи української народної пісні, і всі вони є також в репертуарі сучасних нам ансамблів бандуристів". І, як далі пише д-р Витвицький „найвизначнішим ансамблем бандуристів, який з'єднує в собі в досконалу цілість дві галузі народного мистецтва, а саме хорову культуру і музику для бандури, є під цю пору Капеля Бандуристів ім. Шевченка".

Ця капеля за час свого 30-літнього існування виявила подивугідну енергію та життєздатність і визначалася на протязі всієї своєї діяльности високим рівнем і ясно скристалізованим мистецьким профілем. Працюючи в складних життєвих і політичних умовинах різних режимів, пробиваючись серед важких обставин і небезпек другої світової війни, Капеля зуміла не лише вдержати стрижень свого особового складу, але також дбати про відповідне зовнішнє оформлення своїх виступів і про високий стиль своєї вокально-інструментальної музики. При чому не забуваймо, що бандуристам за німецької окупації доводилось працювати в голоді й холоді, виступати під свист та вибухи бомб по різних німецьких воєнних фабриках і піддержувати на дусі українців, що там працювали; приходилось робити українську пропаганду по таборах УНРРА, або серед непоінформованих осіб американської армії, будучи рівночасно безпосередньо загроженими можливістю насильної репатріяції. Це все моменти, які ми свого часу переживали враз з Капелею, це все речі, які, на жаль, чомусь призабулися.

Бо коли Капеля врешті приїхала до Америки, не знайшла вона, поза чисто конвенціональними проявами хвилевого зацікавлення, фактичної і тривалої піддержки нашого громадянства, а особливо нової еміграції. Всякі зусилля продовжувати попередню діяльність розбилися об брак фінансового забезпечення, або іншими словами: брак безпосереднього зацікавлення загалу громадянства. Всякі заклики та прохання про піддержку не знайшли загального зрозуміння, і зрештою неспроможність добитися чогонебудь від суспільности зродила внутрішню кризу в Капелі, конечність праці її членів у фабриках і разом з тим правдоподібність найгіршого кінця — припинення діяльности Капелі взагалі.

Та, на щастя, велике замилування до так довго виконуваного діла, як також, без сумніву, свідомість своєї місії на еміграції, виявилось в Капелі сильнішими від усіх внутрішніх та зовнішніх перешкод. Сьогодні ми є свідками повної ліквідації внутрішнього конфлікту, нового відродження Капелі і привернення її до найкращої форми з минулих років. Сьогодні мистецькими керівниками Капелі є знову Григорій Китастий і Володимир Божик, і ми віримо в те, що настав момент рішучого звороту в житті цього заслуженого для нашої культури ансамблю.

Українська Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка з нагоди свого 30-літнього ювілею рішила відбути нову концертову подорож, з зовсім новою програмою, цим разом при помочі американського Інтернаціонального Інституту. Ця загальновідома філантропійна організація переконалася про рівень мистецтва Капелі і постановила своїми впливами і широкими зв'язками впровадити Капелю в американський світ і тим способом защепити новий, свіжий чинник в життя американської культури. Інтернаціональний Інститут в Дітройті взявся за реалізацію ювілейного концертового турне Капелі, створив у своїх експозитурах по більших містах Америки комітети Приятелів Капелі Бандуристів і зацікавив цією справою американські організації і американську інтеліґенцію.

Український Музичний Інститут, який є членом Комітету Приятелів Української Капелі Бандуристів уважає за свій обов'язок звернутися до всього громадянства з закликом засвідчити з нагоди ювілейних концертів Капелі перед американською публікою свою повну солідарність у вияві щирої симпатії і пошани для заслуженого, високомистецького ансамблю.

Р. Смаль-Стоцький

ЧЕТВЕРТА КОНФЕРЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ КОМІСІЇ ДЛЯ ЮНЕСКО

(2)

„Зараз по моїх заувагах виступав один професор історії з твердженням, що ні Об'єднані Нації, ані ЮНЕСКО не повинні вмішуватися в такі справи. По нім почалася довша дискусія, в якій один професор Висканзінського університету, Нобел Кларк, мене підтримав, зазначаючи що це — моральний обов'язок тих організацій не тільки платонічно дивитися на людські несправедливості, а й актуально та реально допомагати всіма способами поліпшувати людське життя, і, коли національного визволення певний народ бажає, то це не перечить традиційним американським принципам волі, гідности людських прав і демократії.

„По довшій та цікавій дискусії стверджено, що приватні організації можуть дуже багато і більш ефективно зробити в тому напрямку, ніж офіційні організації, зв'язані певними обліґаціями щодо інших членів та міжнародних інституцій. Треба лише кращого зрозуміння тих проблем даних народів і доброї волі в дійсній допомозі на краще майбутнє".

Я взяв участь в секції, що дискутувала питання: „Який сучасний стан змагання за людські права у світі? Що внесла Америка в ці змагання? Як їх можна підтримати міжнародною співпрацею"

Головував американець-неґр, президент Фіск-університету, Чарлз Джансон; визначені дискутанти: монсіньйор Дж. Дрискол, рабін А. Мінда, пастор Г. Райсіґ, секретар Колумбійського університету К. Чіґелов. Були прочитані знамениті реферати про значення людських прав і боротьбу за них, які всі засвідчували глибину американського ідеалізму та гуманітарности; згадувано трагедію колоніяльних народів у деяких частинах Азії та в Африці. Але про людські права поневолених Москвою народів — ні слівця.

По цих рефератах якось ніхто не голосився з учасників до слова, тому прийшлося мені першому його забрати. Хід моїх думок в скороченні був ось такий: Складаю щире признання всім прелеґентам і подяку за ідеалізм їх промов. Та це слова, а світ судить нас, американців, не по словах, що ми вносимо в боротьбу за людські права у світі, а по наших ділах. Всі промовці підкреслювали, що треба нам виховувати „гюмен райтс коншіснс", сумління щодо людських прав, — і власне це американське сумління хочу поінформувати про факти, створені американською закордонною політикою на совєтському фронті, що про нього всі промовці мовчали. Тут кожний мовчав про комуністичну Москву, бо вона не є членом ЮНЕСКО. Таке окреслення помилкове — вона є смертельним ворогом всіх засад ЮНЕСКО та всіх ідеалів Об'єднаних Націй. Поневолені Москвою народи — це наші союзники, в першу чергу Україна. Ці народи борються вже третину століття за свої людські та національні права і створили величезну політичну еміграцію, що промовляє за ці народи у вільному світі. Що внесла Америка в їх змагання за людські права? В Европі американська політика створила Комітет Вільної Европи і виключила з тієї вільної Европи комі, карелофінів, білорусинів, та українців; в Азії вона створила Комітет Вільної Азії, і виключила з тієї вільної Азії народи Кавказу, Туркестану, монголів, якутів і т. д. Для совєтських проблем створила американська політика Комітет визволення народів Росії, і глибоко образила всі людські та національні почування неросійських народів. Росія — „Рашія", це тільки одна з 16 республік Совєтського Союзу, до того ще треба мати на увазі, що ті „рашіянс" творять меншість в Совєтському Союзі, а неросійські народи — більшість. Де ж логіка, де ж звичайна пристойність американської політики накидати неросійським народам якусь „Рашія", і в дійсності поборювати їх людські права, що з ними і їхні національні права нерозривно пов'язані. Вкінці по таких фатальних помилках змінено назву Комітету на — Комітет визволення народів від большевизму, і знову американська політика за наші ж американські доляри почала штучно витворювати федералістів для корупції національних резистансів та будування якоїсь федеративної „Рашія". Це факти, що їх американська політика внесла в змагання за людські права поневолених народів у Совєтах і викликала глибоке підозріння між інтелектуалами в Европі й Азії, що Америка підтримує російський шовінізм, імперіялізм та колоніялізм. Я жадаю пошани для людських і національних прав підсовєтських народів, жадаю їх рівноправности з російським народом, і перестерігаю, що всяке творення американською політикою монополю для якоїсь „Рашія" підриває моральний престиж і моральний провід американської нації в світі".

В залі було коло 300 осіб, і для більшости моя промова була „несподіванкою", передусім для всіх тих, що підтримували попередню адміністрацію і для всіх явних і скритих совєтофілів, — та все ж знайшлося коло п'ятдесятки, що оплесками мене підтримали.

По обіді, в середу, всі чотири секції розподілилися на 17 „ворк ґрупс", підсекцій; кожна з них мала спеціяльну тему, голову, приготованих дискутантів. Проф. Д. Грановський взяв участь у підсекції, присвяченій хліборобським питанням. Ось тут його звіт:

„В нарадах сесії були представлені в трьох добре опрацьованих рефератах американське хліборобство і міжнародна кооперація. Один прелеґент трактував відносини з американського погляду, висловлюючи опінію, що американська хліборобська надпродукція не має добрих виглядів на закордонний збут, бо закордон не може її, йому потрібні, продукти купувати своїми девальвованими грішми. В цьому рефераті також критиковано намагання недопускати закордонних продуктів до Америки, бо така політика ще більше обмежує можливість чужих держав щось купувати в Америці.

„Другий реферат трактував справи з погляду закордону — тих збіднілих европейських держав, що ще донедавна самі займалися експортом, а нині майже цілком залежать від імпорту з Америки та інших країн.

„Третій реферат був про ролю Америки в поступі агрономічних наук і в величезній продукції, яка годує не тільки Америку, але й великі мільйони людности по цілому світі. У висновку було сказано, що найкращий спосіб допомогти всяким націям — це дати їм підтримку в розбудові своїх власних агрономічних і споріднених дослідів для збільшення продукції всякого добра для добробуту населення, яке без збільшення продукції модерними засобами буде приневолене на вічне голодування.

Д-Р С. ВИТВИЦЬКИЙ ПРО СТАНОВИЩЕ УНРАДИ В АКТУАЛЬНИХ СПРАВАХ

У зв'язку з заповідженим виїздом д-ра Степана Витвицького, керманича ресорту закордонних справ Виконного Органу Української Національної Ради та представника УНРади в ЗДА, до Европи, як теж у зв'язку з численними й суперечними голосами про ситуацію на терені УНРади та про її відношення до поодиноких справ, Редакція „Свободи", на бажання частини своїх читачів поставила д-рові Витвицькому кілька конкретних запитів і дістала на них такі відповіді:

Запит: Як нас поінформовано, Ви маєте намір виїхати до Европи. Що є причиною і ціллю тієї поїздки?

Відповідь: Незабаром минають два роки від мого приїзду до ЗДА. Ведучи ресорт Закордонних Справ Виконного Органу Української Національної Ради та одночасно як голова представництва Виконного Органу в ЗДА, я рад би зуетрітися з президією УНРади і моїми товаришами праці, щоб дати їм огляд моєї діяльности за час мого тутешнього перебування, передискутувати наші актуальні політичні питання і вирішати ті з-поміж них, які до рішення годяться. Крім цього, я хотів би взяти участь у сесії повної Української Національної Ради з таким же самим бажанням.

Запит: Як виглядає справа персональної реорганізації Державного Центру після смерти голови УНРади проф. Бориса Іваницького та голови ВО д-ра Степана Барана?

Відповідь: Ця справа покищо не виходить із стадії підготовних розмов на зібраннях поодиноких фракцій УНРади і серед них називаються різні кандидати. Я переконаний, що в Европі є вповні кваліфіковані політичні діячі, з-поміж яких можна обрати одного і другого голову.

Запит: У зв'язку з недугою президента А. Лівицького, якого, згідно з існуючим законом, повинен заступати голова Національної Ради, хто в даному випадку його заступає тепер?

Відповідь: Стан здоров'я Президента Лівицького після операції, якій він піддався перед кількома тижнями та яка пройшла з добрим успіхом, постійно поправляється і є настільки задовільний, що Президент виконує свої функції. Отже для заступства нема ніякої потреби. Зрештою, Тимчасовий Закон про Реорганізацію Державного Центру не передбачає заступства Голови Держави, — він тільки нормує питання наступства.

Запит: Чи Ви схотіли би подати нам вияснення відносно переговорів представників УНРади тут і в Европі в справі української участи в організованому Американським Комітетом спільному антибольшевицькому фронті екзильних груп поневолених народів СССР?

Відповідь: Коли УНРада відмовилась від вступлення до бувшого КЦАБ-у, українська політика відносно української співпраці в системі Американського Комітету для Визволення від Большевизму опинилася в доволі трудному становищі. Настанова цього Комітету залишалась незрушена: він підтримував дальше КЦАБ. На деякі національні групи, які до КЦАБ-у не входили, йшов збільшений натиск за приступлення їх до цієї організації, внаслідок чого вони почали хитатись у своїх попередніх постановах. Знов же міродатні кола американської політики стали вважати нас непримиренними доктринерами, нездібними до реальної політичної праці за сучасних умов. Беручи під увагу таке положення, Виконний Орган УНРади рішив приєднати до своїх позицій Білоруську Національну Раду та екзильний уряд Грузії, якого неофіційні відпоручники співпрацювали в КЦАБ-і. У висліді конференції, що з ініціятиви Виконного Органу відбулася в лютому ц. р. в Карльсруге, одні і другі, себто білорусини і грузини, рішили приєднатись до становища УНРади і висунути також від себе вимогу визнання відновлення їхніх держав після упадку большевизму, як передумову своєї співпраці з Американським Комітетом (аналогічно до змісту резолюцій, схвалених нарадою українських політичних партій в Мюнхені 27. XII. 1952). Разом з тим білорусини і грузини рішили теж домагатись реорганізації КЦАБ-у, яка виключала би російське в ньому правління. Наступна конференція, що відбулася в березні ц. р. в Парижі і в якій взяли участь представники політичних центрів шести народів, а саме, крім білорусинів, грузин і українців, також азербайджанці, вірмени і північні кавказці, прийняла за свою плятформу визначену нарадою в Карльсруге. На основі цієї догоди засновано т. зв. Паризький Бльок, до якого в останньому часі приступили теж представники Ідель - Уралу. Цей Бльок вніс до Американського Комітету меморіял, заснований аналогічно на тих самих засадах, на яких були сперті резолюції з 27. XII. 1952 р. Однак Американський Комітет не погодився на вимоги меморіялу, і тоді ті неросійські групи, які входили до КЦАБ-у і стали учасниками Паризького Бльоку, почали внутрі КЦАБ-у боротьбу за здійснення постулятів згаданого меморіялу. До цього домагання прилучилися теж російські групи Ніколаєвського і частина Власівців, і в дальшому ході подій це довело до розколу КЦАБ-у на дві частини: одну, очолену Керенським, і другу, заступлену членами чи прихильниками Паризького Бльоку. Американський Комітет не признав ні одної, ні другої групи за легітимну репрезентацію КЦАБ-у, припинив виплату субсидій КЦАБ-ові, який, таким чином, перестав існувати. Для створення нової установи в місце КЦАБ-у учасники Паризького Бльоку і названих російських груп почали спільні наради над виробленням його політичної і організаційної плятформи. Незавершений ще проєкт статуту цього нового координаційного комітету (так званого МАКЦ — міжнаціональний Антибольшевицький координаційний Центр) спирався у значній мірі на зміст згаданого меморіялу, предложеного Паризьким Бльоком Американському Комітетові. Цей проєкт перевищав о ціле небо статут даного КЦАБ-у, напр., згідно з його постановами українське представництво має право стояти на самостійницьких позиціях, дальше, виключена є якане-будь майоризація шляхом переголосовування. Все ж таки він нас не вдоволяв і тому Виконний Орган УНРади, що, зголосив до цього проєкту низку своїх поправок засадничого характеру, його не приняв. Дальші переговори над заснованням МАКЦ покищо припинились.

Головним і по суті великим досягненням Виконного Органу у висліді його трудних заходів є заснування Паризького Бльоку. Воно вивело українську політику з її ізольованости на відтинку відношення до Американського Комітету і тих чинників, що за ним стоять; воно дає нам можливість поставити українську справу перед міжнародним світом на багато ширшій, як досі, площині; і, врешті, воно створило зав'язок великої політичної конструкції. Не треба окремо вияснювати, що ведені нами переговори показали непоєднану наставу російських груп Керенського і Мельгунова і перекинули на ці групи відповідальність за невдачу спроби порозуміння. Це і прихилило до нас симпатії американців, що можна завважити на різних тутешніх компетентних місцях. Разом з цим це збільшило наші шанси і поширило наші можливості досягнути бажані нами успіхи. Кожному ясно, що змагання за те не завжди проходять і проходити можуть по ідеально простій, нашою уявою накресленій геометричній лінії.

Після ліквідації КЦАБ-у Американський Комітет зрезигнував покищо з творення нового політичного центру. Протибольшевицьку пропаганду через свою радіовисильню в Мюнхені, яка раніше підлягала КЦАБ-ові, він хоче повести на зразок „Голосу Америки", себто мають бути покликані до життя окремі національні відділи, діючі під американською управою. В цій справі Американський Комітет звернувся до Виконного Органу, який виставив від себе, як передумову співпраці, м. ін. домагання повної автономії української секції і свободи у визначенні політичної плятформи радіопередач. Це питання є в стадії переговорів, ведених тутешнім Представництвом ВО з Американським Комітетом.

Чи отже заснування Паризького Бльоку, з накресленою щойно перспективою на — може бути — міру історичну, — є шкодою для української справи? Чи розвал КЦАБ-у, осередку і фортеці російського імперіялізму на еміграції, — є шкодою для української політики? Чи приєднання нам прихильних настроїв міродатних кол американської політики і можливість ширшої розбудови нашої політичної дії в ЗДА, що є провідною і наймогутнішою силою у боротьбі з большевизмом — є теж шкодою для нашої політичної акції? Чи розрив групи Ніколаєвського і частини Власівців з групою Керенського на тлі їх відношення до проблеми української державности і державности інших неросійських народів — є теж зі шкодою для українських політичних інтересів? Чи можливість провадити свобідну українську пропаганду через американську радіовисильню в Німеччині була б рівною шкодою для української справи? Коли хтось хотів би вважати пропоновану нам свого часу участь у КЦАБ-і актом патріотизму, або коли б хтось хотів дивитись на пасивну нашу поставу супроти заходів для закріплення і розбудови КЦАБ-у, при участі інших неросійських національних груп, як на свідоцтво політичної непорочности, або хотів розцінювати ускладнення наших взаємовідносин з американцями, як прикмету „зручної тактики", а з'ясовані тут досягнення Виконного Органу бажав вважати злочинством, чи коли хтось підносить закид немов то УНРада старалась увійти до КЦАБ-у, або що КЦАБ розколовся тільки позірно, — то це визначно утруднює всяку розмову. І хто з-приводу накресленої тут акції УНРади в такий чи інший спосіб підривав би її повагу, той вдаряв би по українській справі.

Запит: Чому УНРада взяла на себе справу переговорів відносно української участи в спільному антибольшевицькому фронті, поминаючи створену для тієї мети Ділову Комісію з участю теж і тих груп, що не є членами УНРади?

Відповідь: На конференції 27 грудня 1952 р. в Мюнхені були визначені засади щодо умов співпраці з Американським Комітетом, але ніхто з учасників не обов'язувався діяти в цій справі і на майбутнє спільно з усіма учасниками цієї наради. Вибрана на цій конференції Ділова Комісія мала своїм завданням зібрати від різних політичних і громадських середовищ їх думки про співпрацю з Американським Комітетом і вона це зробила. Крім цього, вона мала перевести розмови з представниками Американського Комітету, яких приїзду чекали в Европі. Час існування цієї Комісії був заздалегідь обмеженим до трьох місяців і навіть в самій назві зазначений був її тимчасовий характер: вона називалася Тимчасова Ділова Комісія. Після трьох місяців Комісія перестала існувати, при чому ніхто з її членів не пропонував продовжити час її тривання.

Запит: Чи не думаєте, що окремішні переговори УНРади про приступлення до спільного антикомуністичного фронту погіршили вигляди на внутрішню українську консолідацію?

Відповідь: Найперше одно загальне ствердження. Хоч національна консолідація — річ надзвичайно важна, проте вона не є самоціллю, а засобом до цілі. Не можна би до останку обороняти тезу: „Нехай пропаде справа, нехай живе консолідація!". Так можна би відповісти, якби УНРада була порушила тези, встановлені конференцією з 27. XII. 1952. Але такого порушення не було і бути не могло. А тому, на мою думку, переговори УНРади про можливість приступлення до протибольшевицького фронту не повинні погіршити виглядів на внутрішню українську консолідацію. Можна би боятися, що методи, якими послуговуються ті політичні партії, які повели проти УН Ради свою кампанію, не здібні скріпити серед УНРади сприятливі для консолідації настрої, але у вищому інтересі треба би кожному з нас перемогти всякий ресентимент.

Запит: Який Ваш погляд на можливості дальшої консолідації, згл. повної координації дій українських політичних сил на еміграції і що в тому напрямі робиться?

Відповідь: Для повної консолідації українських політичних сил в системі УНРади нема ніяких перешкод. Роз'єднання цих сил тим прикріше, що нема між ними розходжень щодо основ нашої політики. Зараду лихові треба би почати з визволення від негативних почувань, з відбудови особистих контактів, взаємного довір'я і наладнання справжньої духової спільности. Я певен в тому, що УНРаді не збуватиме на добрій волі для такої обнови нашого політичного і громадського життя. Гнів, злорадність, дешева іронія, взаємні обвинувачення, це найлекша реакція, але такими засобами не розв'язуються наболілі конфлікти.

Запит: Який Ваш особистий погляд на Ваше дотеперішнє представництво в ЗДА, його успіхи і недоліки?

Відповідь: Я не хотів би рекомендувати від себе громадській опінії вислідів праці Представництва і своєї зокрема. Зрештою не завжди можна подавати до публичного відома те, про що хотілось би сповістити наше громадянство. Так, напр., я щойно тепер можу згадати про те, що свого часу покійний сенатор Тафт, в якого я інтервеніював з приводу плянованої в Конгресі дебати про Ялтанський договір, познайомившись із змістом моєї відносної записки, признав після розмови зі мною правильність т. зв. лінії Керзона, як границі між Польщею і Україною.

Подам лиш декілька загальних завваг, чи прикладових дат у відповідь на Ваше питання. Як керманич ресорту Закордонних Справ і голова Представництва вдержую контакт з відповідними урядовими установами в ЗДА, членами Конгресу та іншими політичними діячами. Наладнано м. ін. зв'язок з професорами кількох університетів, до яких уряд звертається як до експертів в питаннях европейського Сходу. Остаємо в тісних взаєминах з тутешніми представниками неросійських народів СССР, які у висліді наших старань зорганізувалися минулого року під нашим проводом в координаційний комітет. Його склад більш-менш відповідає Паризькому Бльокові. Встановлено близькі взаємовідносини з перебуваючими на терені ЗДА екзильними представниками т. зв. сателітів та з організацією, що є їх об'єднанням: Центрально - Східньою Европейською Конференцією. Покищо обмінюємося з нею взаємними інформаціями про нашу політичну діяльність. Досі відбув я 21 поїздок із політичними доповідями по більших осередках нашої еміграції в ЗДА і Канаді і зустрів скрізь високий підйом патріотичних почувань. На терені ЗДА відбув я 5, в Канаді 6 пресових конференцій. При представництві діє його Рада з дванадцяти членів. При ньому згуртувалася теж комісія наших науковців, політичних діячів і публіцистів молодшого покоління які з відданістю помагають Представництву в його працях.

Одним з головних недоліків Представництва є те, що в ньому працює двоє людей — супроти тисячів дипломатів чужих держав, якими засобами вивінуваних і заступаючих яку силу! І треба мати ще на увазі роботу, проведену тут сотнями російських політичних емігрантів, головно професорів університетів, які впродовж десятиліть формували американську політичну думку про европейський Схід. І треба теж тямити про ментальність чужинецьких політичних діячів, звичних оперувати певними традиційними формами укладу міжнародніх сил і відносин. Не помагає теж нашій праці неодностайність українського політичного фронту. Напр., до урядів західніх держав посилають свої письма всі групи, що не входять в УНРаду, а навіть і приватні особи. Ці письма своїм змістом бувають часто в стані яскравої суперечності. Пишуть усі, що хочуть до чужинців писати, на важні нераз політичні теми, з моторошною „легкістю пера". Все те не викликає в дотичних урядах високого переконання про нашу політичну зрілість, і не диво, що вони не придають цим виступам такого значіння, якого ми собі бажали би.

Добути серед міродатних кол американської політики підтримку наших державницьких змагань — річ не легка, як це нам по деяким зовнішним виявам прихильности здавалось би. Це праця затяжка і непомірно трудна. Все таки тут і там в далекому виді слідно деякі проблиски бажаних нам перемін в основах тутешнього політичного думання. Віримо, що їх згодом буде щораз більше.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

З наших буднів

НАШІ ВИГРАЛИ!

Каже мені в Парку мій земляк і односельчанин, містер Джан:

— Слава ж Тобі, Пане Боже, що скінчилася та варіяція з бейзболем! Енкі виграли, а ці, з Вруклина, програли і спокій голові. А то, каже, від двох тижнів цілий Ню Йорк перевертався догори дном. А вже в хаті мого кума, з 4-тої вулиці, то було справжнє безголов'я! Дітиська не їли, не спали, ходили, як заморожені і, безнастанку висіли коло телевізії. А в кума є ще той клопіт, що оба його бойси тягнули за Енкесами, а невістка походить з Бруклина і дала б собі очі виколоти за Даджерсами. Та вона, навіть, коли йшла до склепу дитині по молоко, то все тримала ручне радіо коло вуха, щоб, борони Боже, не вронити ніодного слова з того „гейму"!

А в понеділок вполудне, коли в Ню Йорку ходили всі, як підміновані, бо то лише на волосинці висіло — котрі виграють, чи програють, то в мого кума, в хаті, вибухла война! Прийшов кум з парку та й чекає на полуденок, а невісточка і в гадці не має, щоб подати йому їсти, сидить коло телевізії і так завзято вачує, аж трясеться, аж пальці собі обгризає. А кум тоді кажуть: „Та дурна, чого так трясешся? Твої Даджерси і так програють!" Ой, мамочко рідна! Як вона це вчула, як розревілася, аж дістала спазмів та й стало качатися по підлозі, а потім ухопила свій „ліпстик" та люстерко та й пару фаталашків і втекла до мами, до Бруклина, і вже третій день, як її нема!

То тепер син свариться з татом:

— Що ж ти, каже, папа, наробив? Ти мені жінку вигнав з хати! Їдь тепер до Бруклина і привези назад.

От, і маєте клопіт на здорову голову!

А там, де моя клінує, на Бродвею, то є один бос, великий пачкга, мільйонерський адвокат, то він, чуєте, сильно тягнув за Енками; може заложився з ким за великі гроші і мав страх, щоб не програти. Аж позеленів, такий був нервовий. Прийшла моя в суботу ввечір замітати офіс, а він сидить за бюрком, обв'язав собі голову рушником і бере аспірину.

Ой, каже, місис, мене дуже голова болить через той бейзбол! А ви, питає, місис ходите до церкви?

— Авжеж, каже моя, шур, що ходжу.

— А до котрої, питає, ходите?

— На Сему стріту. Я там належу до парафії.

— Знаєте що, місис, повідає тоді той босисько, я сам не належу до жадної парафії, бо не маю часу тим баперуватися, але я просив би вас — зробіть мені одну ласку: киньте нині ще оце замітання, я вам і так заплачу за день, а підіть до вашої церкви й помоліться, щоб Енки виграли!

Ол райт, моя лишила роботу і пішла до церкви. В понеділок приходить до білдинку, — а боса як би хто на сто коней посадив, такий веселий!

— Горей! — кричить, — наші виграли! П'ятий раз за порядком!... А що, питає, місис, ви ходили до церкви?

— Авжеж, каже моя, ходила та й дві коронки змовила за ваших Енків.

— Денк'ю, денк'ю! Бачите — ваша молитва помогла. А знаєте що, місис, каже: починаючи з другої неділі я сам буду ходити до церкви! Ще не знаю, до котрої парафії запишуся і до якої церкви мене приймуть, але попробую десь якось притулитися.

— Бачите, як то нераз Пан Біг дає? — скінчив свої бейзболеві роздумування мій земляк, містер Джан. — Через такий бейзбол готова одна блудна вівця навернутися до релігії!... Вел, в нашій Америці — все можливе.

Ікер.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ВСЯЧИНА

ЯЙЦЕ, ЩО МАЄ 40 МІЛЬЙОНІВ РОКІВ

У Ліверпульському музеї в Англії зберігається яйце, що його колись знайшли в пустелі Гобі в Азії. Це — єдине яйце динозавра, що зберігся до наших днів. Воно шість цалів завдовжки, темно сіре і має грушкувату форму.

ПАНІ МЕРФІ ВІДВІДАЄ ПАНІ ПРЕЗИДЕНТОВУ

Якийсь анонім надіслав пані президентовій листа, в якому пише, що пані Мерфі нічого не робить, тільки хвалиться, що вона їздить на вісіти до Білого Дому. Вона раз-у-раз каже: „Ось дивіться, це моя сукня, в якій я збираюся до пані президентової" або: „Бачите, я казала підтяти собі волосся в такий самий спосіб, як це зробила перша пані країни, коли я її недавно бачила".

Автор анонімового листа просив пані Айзенгаверову ущасливити пані Мерфі і направду запросити її хоч раз до Білого Дому. Перша пані країни зрозуміла задум автора анонімового листа і запросила пані Мерфі, якщо вона колись буде в Вашингтоні, зайти до Білого Дому. До аноніма вона не могла відписати, бо не знала його адреси...

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

РОЗШУКИ

ПОШУКУЮ рідних і знайомих зі села Лінина Велика, повіт Самбір, Західна Україна, які виїхали перед війною і по війні до Америки.
Дорогі! Відозвіться на адресу:
TEODOR KREMIN
357 Dovercourt Road
Toronto, Ontario, Canada.

СТЕФАНІЯ ФІЛІПЯК
Hohen Kreuzweg 19/2 rechs
Regensburg, Bavaria
Німеччина
пошукує знайому
ОЛЬГУ ШОВТИСЯК,
яка виїхала до США чи Канади.

ТАРЗАН, ч. 3165. Головешка.

Коли Каюк із Джеромом і його сестрою з с у н у в с я в струм, Тарзан вернувся до святині леопардолюдей.

Підскочивши, він знайшов опору в краю веранди і підтягнувся в тінь.

Йдучи від вікна до вікна, він вкінці знайшов те, за чим шукав... горіючу головешку.

Зсунувшися до кімнати, він підніс смолоскип з його місця і виліз назад... після того, як запалив купу того дрантя.